

TELEGRAFULU ROMANU.

N^o 67. ANULU XVIII.

Telegrafulu ese de doue ori pe sepe-
mană: joia și Dumineca. — Prenume-
ratinnea se face in Sabiu la espeditur'a
foiei pe afara la c. r. poste, cu bani
gata prin scrisori francate, adresate
catra espeditura. Pretiul prenumeratin-
nei pentru Sabiu este pe anu 7. fl. v. a.
car pe o jumătate de anu 3. fl. 50. Pen-
tru celelalte partii ale Transilvaniei si pen-

ro provinciale din Monarchia pe unu anu
8 fl. era pe o jumătate de anu 4 fl. v. a.
Pentru princ. si tieri straine pe anu 12
pe $\frac{1}{2}$ anu, 6 fl. v. a.

Inseratene se platescu pentru
intia ora cu 7. cr. si rul, pentru
a doua ora cu $\frac{5}{4}$. cr. si pentru a
treia repetire cu $3\frac{1}{2}$. cr. v. a.

Sabiu, in 23 Augustu (4 Sept.) 1870.

Evenimente politice.

In 30 Aug. n. s'a deschis in fine diet'a Boemiei. Mesagiul imperatescu amintesce si dietei boeme de momentele seriose in cari se afla Europa si cu privire la atitudinea natuinei cechice accentuiza lipsa cea mare, acum mai multu ca ori candu alta data, a tuturor poporilor. Mai departe dice, ca obiectulu unei consideratiuni consciintiose sa fia dorintele unei parti mari a poporatiunei regatului si adeca revisiunea referintelor regatului catra imperiul intregu constitutionale. Regimul, din partea, promite a se interesu de a multiamaci acele dorintie, aducendule in armonia cu recerintele monarhiei pre base constitutionale, fiindu ecutabilu in amendoue partiile. In fine apelaza la simtiul patriotu si speraza ca cestiunile interne nu voru impiedeca problemele cele de interesu comunu ale patriei. Cu provocarea de a tramite deputati la senatul imperial se inchies mesagiul.

La deschidere au fostu representantii tuturor partidelor in dieta, pana si corisul celu mare alu cechilor, Palaczky. Dintre feudali aveau contele Clam-Martinitz rol'a cea mai insemnata.

Cum se voru desvoltat desbaterile ni le voru areta siedintele viitorie. Pana acum se vorbesee in cercurile nemiesci, ca cechii se voru opune alegarei de deputati in senatul imperialu, pentru ca dorescu multu, ca sa tramita numai delegati, asi dupa cum tramite diet'a Ungariei. Dupa deschiderea dietei au urmatu presentarea duoru proteste seu mai bine rezervatiuni, un'a din partea nobilimei si alt'a din partea nationilor.

In amendoue se afla depose reserve prin cari se incenngiure ori ce prejudiciu vatametoriu pentru dreptulu de statu alu Boemiei respective a natuinei boemice *), dedusu din participarea la diet'a presenta.

Evenimentele din Franta si urmarile loru preocupa inca in mesur'a cea mai mare si astazi spiritele in tote clasele societatii omenesci. Resultatele cele neasceptate a le resbelului a pusu in uimire pre tota lumea. Despre acelea vorbim mai pre largu la rubrica respectiva aici sa petrecem putien la cele ce se vorbesu ca an sa urmezze pre cale diplomatica. Se scrie din mai multe parti (dara e anevoia de credutu) ca negotiarii de pace voru ave locu catu mai curendu la intrenirea puterilor neutrali.

Principale Napoleonu se dice mai departe, ca nici n'a caletorit pentru altu ceva la Florentia decatul pentru de a induplec a cabinetulu de acolo sa mijlocasca o pace. Dupa scirile aceste Napoleonu III aru si mai ingrigitu de sine adeca de dinastia, decatul de Franta si aru dori o pace si cu umilirea acestei numai sa i se asicuro densului tronulu. Spre a putu executatasi ceva imperatul cauta sa stabilasca mai intai o dominatiune soldatișca si apoi intorcendo-se la Parisu sa faca o loire de statu, facendu mai inlaiu impossibile pre partitele oposetiunale. Dupa tote aceste apoi sa urmezze tocmai pentru incheierea pacii. Daca s'aru adeveri aceste Franta aru si statulu celu mai demnu de compatimire.

Depesile cari espanu miscarile cele mai recente ale trupelor francescne lasa pre omu a crede in cele espuse mai susu. Lui Mac-Mahon i a succensu, se vede, a face o preumbilare in giurulu frontului tuturor armatelor prussiane, cari crediendu ca elu se retrage la Parisu s'au si miscatu tote intr'acolo. Acum ne tredim ca elu manevreaza in arap'a drepta a trupelor prussiane si este aproape a da

mana cu Bazaine, carele din urma roga pre ministeriu se nu-lu silasca a da sciri despre densulu, ci sa lu mai lase putien timpu in pace. Aceste si entuziasmata celu mire cu care alerga francesii la arme si gramadirea trupelor din tote partile la Parisu, incatu se dice ca Parisul nu le mai poate cuprinde, nu sunt semne de negoziari de pace, ci de incepera unui actu nou in dram'a cea sangerosa si ne mai pomenita.

Verosimilitatea seu probabilitatea acestor a-priuiri ni o intaresce si supersarea cea mare ce a cuprinsu pre capital'a invingatorei Prussia si poterea de trupe noue (pana la etatea de 42 ani) cari alerga in mersuri fortitate spre Franta. Polikao dicea in dilele trecute: candu asiu spune cum stria'ta cu Bazaine fotu Parisul aru iluminat.

Prussia mai organizeaza trei armate. Una se va asiedia la Rinu, alta langa Berlinu si a treia la Glogau. Cesta din urma a nelinișcuitu pre Austria si se vede ca s'a facutu intrebare la Berlinu, ca ce insemnata are, la ce s'a si responsu ca numai din privintie sanitare s'a alesu locul acesta, de ore ce gramadirea prea mare de trupe in aerulu si de altintre infectatul de campulu resbelului, este forte stricatiosa sanatati soldatilor.

Scirile telegrafice de eri spunu sciri rele pentru francesi. Napoleonu III sa fia prinsu.

De pre campulu resbelului.

(Dela unu corespondinte militariu alu foiei „N. Fr. Blatt.“)

Depesile de pre campulu resbelului nu intaresc scirile, care le amu amintiti in urulu trecutu ca adeca Mac Mahon se afla aprópe de Montmédy. Cu tote acestea n'a sositu nici o scire care sa contradica acalea si impregnarea, ca prussienii au numai presupunerii despre positia de facia alui Mac Mahon, intinde unu velu misteriosu prete armata maresialului, despre care se crede ca va implini vre-o fapta mai insemnata.

Si in fapta se indrepta privirea tuturor asupra lui Mac Mahonu, se intielege ca pana acum'a inca inzadaru. Dupa unele foi berlineze sa se fi trasu spre Soissons; tote planurile si proiectele posibile se facu pentru elu, ca se va opuna armatei printiului de corona din Sacsonia pre lini'a Epernay-Paris seu se va retrage la Paris, seu, pentru de a impiedeca inaintarea prussilor catra Paris, se va cercat unu midilocu desperat si adeca se va cercat a luat vre o positia la arépa drepta a armatei inaintandu (4-a) si altele. Ca midilocul cestu din urma aru si tocmai asia de desperat, facia cu impregnarea ca Mac Mahon dispune de 70-pana la 80,000, nu ne potem pricpe. Noue din contra ni se pare, ca situatiunea printiului de Sacsonia aru si desperata, candu Mac Mahon aru si intreprinsu asa ceva.

Din acesta causa nu potem crede nici de cum in detacharea printiului de Sacsonia cu atat'a mai pucina, cu catu armata sea e formata din corpulu alu 4-a, 12-a si corpulu de garda, care, cu deosebire cele doue din urma, au avutu, dupa cum se scie, in batilia din 18 l. c. perderi enorme. Armata printiului de Sacsonia va si multiamita deca nu va veni in positia neplacuta de a fi silita a se bate cu Mac Mahon caci atunci se va intempla, de proporti'a numeric va fi egal'a, ceea ce prusienii nu aru avea cauza a dori, dupa tote cate amu vediutu pana acum'a.

Asemenea are si armata francesa cauza a nu dori o intalnire cu armata a 4-a germana, caci o aru costat perderi, pre care acum inainte de o intalnire cu Fridericu Carolu mai bine le aru evitat. Daca sa adeveresce ince, ca Mac Mahon se afla la Montmédy seu si numai in Sedan (dupa cum a

anuntiatu unu telegramu) apoi afara de aceea nu mai e probabila o intalnire.

Mai ramane deci sa cugetam la chancelle, care poate avea indeplinirea acestei manevre geniale si colecatore. Dece succede lui Lac-Mahon a se pune in contielegere cu Bazaine, nu incapa nici o indoiala ca Bazaine in momentul candu armata printiului Fridericu Carl va face semnu a se aruncat asupra armatei francese, care sa apropie, va intreprinde o excursiune, si va atacat dupa impregiurari seu aceea parte a armatei, care a remas spre observarea fortaretiei, i va taia impreunarea cu armata si o va sfurmata seu ca va prefera a atacat armata insa-si care are de cegetu a merge in contra lui Mac-Mahon si asi si va impiedecat.

Tiemt'a lui Bazaine va forma atunci premisele prentru procederea lui Mac-Mahon. Dece Bazaine e angajatul numai cu aceea parte a armatei care a remas spre observare, atunci armata mersa contra lui Mac-Mahon va fi prea mica, pentru de alu bate si perdere ei e in casulu acesta identica cu nimicire totala, din cauza ca-i e taiatu drumul de retragere: ataca ince Bazaine armata intraga prussiana, atunci Mac-Mahon o apuca dela spate, si deca cugetam la lupta din 18 in care armata acesta a fostu cu doare corpori mai tare, apoi ne potem inchipui rezultatul unei atari lupte. Cu tote acestea, ne aru parea mai bine in interesul securitatiei manevrei lui Mac-Mahon, ca densulu sa-si a drumul de alungul confinilor belgio-luxemburgiane catra Thionville, sa treaca Mosula si apoi de ci sa nisuiasca a se impreunata cu Bazaine. Drumul acesta e mai lungu cu cateva mile, ince cu multu mai securu si din asta cauza, caci pre rip'a drepta a Moselei se afla numai pucine poteri prussieni si caci unu sucursu alu acestor a s'aru intarziat prin Mosul'a binisioru.

Resbelul.

Batalia de la Metz.

Depesile urmatore a fostu afisata la Metz: Dumineca, 14 Augustu, 8 ore, 30 minute sera.

Focul era aproape sfisit. Liniele prussiane aveau trei leghe de intindere. Castigandu teremu pretutindeni.

Armat'a francesa, care de mai multe dile aperi la orasul Metz, incepea miscarea sea de retragere, coborandu in altimile tierului dreptu alu Moselei, trecendu riulu pre poduri plutitor. De pre inaltimia esplanadei dela Metz se putea vedea infanteria, cavaleria si artileria defilandu pre valea, pre campi'a Saint Simforien, si trecendu in insul'a Souley, nouri de pulbere se radicau pre drumul care conduce la Verdun. De pre inaltimia pozitunilor se, inamicul putea sa diarasca acesta miscare si sa credia intr'o retragere completa. Dera ceea ce elu nu vedea, este ca armata francesa, in locu d'a se intorce spre stanga pentru a apucat spre Verdun, se indrepta, printre miscare de conversiune la drepta, spre insul'a Cambiere, pentru a retrage pre tierului dreptu la Saint-Julien.

Spre patru ore s'audi o canonada puternica. Inemicul dandu in cursa, se rapeda asupra trupelor remase pre tierului dreptu, le siliu sa se retraga si le aru si aruncat in Mosulla, fara miscarea de ocolire a francesilor, pre care amu arestat'o mai susu. Prussianii dejá sicuri de victoria, se afla d'o data incaierati de puteri pre care le credeau dejá forte de parte, pre calea spre Verdun. La iendulu loru suntu respinsi.

De pre zidurile orasului, aperate de garda nationale, se putea urmari mersulu generale alu lopeti; se vedea tota intinderea, intre padurile dela Saint-Julien si dela Queuleu, sierpuit de fulgere,

*) Dece amu intielesu bine, espressiunea „natuine boemica“ are sa fia o analogie dela „natuinea unguresca“.

inflacarate. Sa urmariā c' o neliniste greu de inteleșu miscarea de inaintare a trupelor nôstre, cari respingeau pre inimicu dela Saint-Julien spre fortulu dela Queuleu. Spre siepte ore, tunurile din acestu de pre urma fortu venira de lauara parte in acestu spaimentatoriu concertu. Detunările urmă fără incelare. Cu vocea puterica a tunului, se mesecă vuietulu mitrailleusei, care sa pôte asemenea cu focul de renduri alu infanteriei.

Spre optu ore, séu optu si-unu cartu, totulu erá sfîrsit. Nóptea despartiā pre luptatori: nôpte care venise fôrte fără timpu, caci cu dôue ore mai tardin, inemicul aru si fostu pre deplinu frintu.

Acesta batalia, pre care fără cuventu pôte amu numit'o batalia dela Metz, a avutu in realitate că câmpu alu luptei podisulu dela nordu de Metz si pre care este ferm'a si castelulu Grimont, comunele Vantoux, Mey, Colombey, Noisseville, Saine-Barbe, etc. Puterile inemicului, socotite la o suta de mi de ómeni, comandate dupa cátu se crede de principale de Manteuffel, si facendu parte din armat'a principelu Fredericu Carolu ocupau trei leghe de intindere.

Din parte-ne numai corpulu alu 3-lea si-alu 4-lea au luatu parte la lupta; gard'a erá in rezerva. Regimentele, cari au fostu la focu, suntu, déca suntemu bine informati, alu 11-lea de venatori pre josu, alu, 44-lea, 60 lea, 80-lea, 69-lea si 90-lea de linie, alu 15-lea de venatori pre josu, alu 33-lea, 54-lea si 65-lea de linie, a 8-a, a 9-a si-a diecea bateria din regimentulu 1-a de artilleria.

Déca vomu crede, unui medicu militaria, care a asistat la lupta, perderile nôstre potu si socrute la 2,500 ómeni morti séu raniti, si perderile inemicilor la 10 séu 12,000 ómeni.

Se pare ca mitrailleusele au facutu uno reu imensu inemicului. Batalionele prussiane, cari se urmă necurmatu, au fostu in adeveru pisate d'acesta ingrozitoré unélta. In ore cari locuri cadavrele formau adeverate ziduri, cari opriau pre artilleria d'a inainta. Fiind ca vorbim despre artilleria francesa ne grabim a face omagiele ce merita. Toti militarii, cari au luatu parte la lupta, suntu uniti a dice ca tonarii nostrii au avutu unu sângue rece admirabile si ca suntu unu focu teribile, tragerea loru erá regulata că la poligonu. Câtua

despre infanteria nostra lumea întréga scie dejá ce valoréza.

Cându a inceputu a inoptá, cei d'antâi raniti intrara in orasul: poporatiunea care a statu in piçioré tóta nôptea, i-a inconjuratu si i-a ingrigit o grabire admirabile. Femeiele mai cu séma s'au distinsu: pretutindeni, in tóte ambulantile, ele s'au pus la dispositiunea medicilor pentru a spalá ranile si-a operá primele legaturi.

Printre raniti, sa cîteza generariulu de divisiune Decaen, comandantele corpului alu 3-le, si generarii Castagnet si Duplessis. Generalulu Decaen, ranit la genunchiu, dinaintea fortului de Grimont, a remas, ni se spune, trei carturi de óra calare, cu tóta ran'a lui. Dupa acést'a, calulu fiind ucis suptu densulu, ajutantii fura siliti a'lui departá de puterea luptei. Ran'a bravului generari nu este insa prea grava, si in curenđu elu va fi redat stimei si iubirei soldatilor lui.

Lângă generariulu Decaen, doi oficeri de statu major au fostu raniti la gamba. Regimentulu alu 44-lea de linie a perduto pre bravulu seu colonelul Fournier, care fu lovitur d'unu glontiu la capu, dupa ce avusese doi cai ucisi suptu densulu. Colonelul regimentului alu 3-le de venatori calari a fostu ranit.

Nararea de mai susu a bataliei dela Metz, pre care a facut'o "Curierulu de Mosella", este completata prin amenuntele urmatore, publicate in 16 Augustu de independent'a de Mosella:

De trei dile armat'a maresialelui Bazaine, concentrata in giurul zidurilor orasului Metz, oferîa in desertu batalia inamicului, care, dupa tactic'a lui, se ascunde in padurile de prin pregiuru. Ieri se dede ordine de plecare si de diminetia trupele incepeau o miscare de retragere pre drumulu Verdunului, că sa mérge a intrerupe pre prusiani pre drumu in spre Parisu.

Bagagiele trecusera in vederea tuturor prin totu orasulu; la dôue ore, principale Napoleonu si unu mare numeru de generali parasiu Metzulu, prin pôrt'a Franciei, urmati de trasurile casei imperatului. Ieri, la noue ore de diminetia, imperatul si principale imperiale fusesera la liturgia si si lussera adio dela episcopulu din Metz; la trei ore esiau in trasura prin pôrt'a Thionville, in midilo-

culu celor o suta de gardi si urmati de siepte generali si de trupe. In acel'a-si timpu pre dôue paduri de lemn, aruncate pre Mosella, lângă Saint-Simsorien, defilă cavaleria si infanteria. Imperatorul se oprí la Longeville la colonelulu Hennopue, unde a trebuitu sa petreca nôptea.

Câtra 4 ore fără unu cuartu, indata ce inimicul vediu regimentulu celu mai inaintat ca isi incepe miscarea de retragere, esf din din padure la Columbey, si dete cu tunurile in avant-posturile care erau multu inaintea trupelui. Ala 41-lea regimentu de linie sa retrasa usioru, apoi sa desfacu in trageri; alu 17-lea si alu 44-lea de linie, alu 15-lea de venatori de fera baterie de artieria si sa stabilira astu-feliu in cátu mitrailleusele secerara Prussiani, de ori cîte ori incercău sa se formeze in bataluni patrate. Fura respinsi cu perderi considerabile la Columbey, la Noisseville si fura nevoiti sa faca o miscare inapoi.

Inimicul respinsu de cîtra 1-a brigada Castagnet si a dôu'a Duplessis, din a 2-a divisiune voi atunci sa se arunce asupra stângel nôstre, la Servigny-les-Barbe si la Poix, că sa tréca Mosella la Saint-Julianu. Corpulu Ladmirault, care paresise positionile séle, si priim si respins colonele inimice, care se ratrasera puindu focu satelor Servigny-les-Raville si Mey, care arsera tóta nôptea.

Prussianii fura asemenea scosi din ascundietori la Mercy-le-Haut si la Mercy-lès-Metz si fù o indelunga schimbare de lovitur de tunu intre bateriele inamice si ale fortului Queuleu.

Generalii Decaen si Castagnet au fostu fôrte usioru raniti. Avemu sa deplangem perderea bravului colonelul Fournier, din alu 44-lea regimentu, batalionulu alu 15-lea de venatori a fostu fôrte incercat.

Alo 85-lea regimentu, care a datu intregu, n'are de cátu trei oficiari atinsi de rani de putiena gravitate.

Perderile inamicului suntu considerabile: mitrailleusele l'au dieciutu.

Adi diminetia tunulu detona din nou, si noi trupe suntu gata a dă.

Duminica, 8 ore 10 m. sér'a.
Focul aproape s'a sfîrsit; liniele prussiane avén trei leghe in intindere, terenu cästigatu pretutindinea.

POSIORA.

Se publica conferint'a pronuntiata in sér'a din 29 Martie anulu 1870 de Iorosolimitulu Hagi Karolu comite de Rosseti marcle orat. alu tron. Apost. ecumen. ortod. alu resaritului, asupra ideei „despre Dumnedieu si despre principalele forme ce a investită aceasta idea la diferitele popore.“

Precuventare.

Urcându-me pre acesta tribuna, celu diutânu simtimentu ce cerca susletulu meu intr'acestu momentu, este o mare bucurie.

Domniloru si Dômnelor!

Multimea personelor, ce au venit sa asculte conferint'a, ce in numele Ateneului nostru român că membru alu seu amu avutu onore a anuntia pentru acesta sér'a, si care va tratá despre Dumnedieu si despre principalele forme ce a investită aceasta idea la diferitele popore, multimea personelor dicu, ce a venit sa asculte acesta conferintia mi pricinuiesce o mare bucuria, o fala chiaru, si ieta pentru ce:

Poporul român eminamente piosu, éminamente religiosu, n'a apucat se audia, ca se anunta o conferintia, care sa trateze despre Dumnedieu si despre raporturile, ce esista intre Dumnedieu si omu, si ieta'lu ca a alergat cu glota.

Déca prea săntitii nostri prelati cei de fatia se esepta, exceptis ecipendis dice latinulu, au uitatu sacr'a loru misiune porunc'a ce capulu săntei nôstre religioni le au datu:

„Mergeti a disu Mantuitorulu nostru Iisusu Hristosu apostolilor sei, mergeti si invatiati poporul in numele meu;“ déca dicu unii din prea săntitii nostri prelati a uitatu acesta sacra a loru misiune.

Poporul român insa n'a perduto pâna acum, pastrâdia inca slav'a Domnului, dorint'a ce a avuta in totu de un'a de a audî vorbindu-se despre inaltulu Dumnedieu, dorint'a de a audî bun'a cu-

ventare din gur'a ori căruia, fie vocea lui cátu de slabă, fie macaru că si a mea.

Pâna cîndu dara seminariile si scôlele nôstre de teologia voru produce mai cu indestulare persoane demne de asemenea inalta misiune din tineri ce astazi se occupa cu ardore de acesta inalta si sacra sciintia.

Ateneulu nostru român, acestu micu la inceputu, fôrte micu si inperceptibilu graunte de mustarii in marele cadru alu natiunei, graunte, care dejá a datu căleva spicu'i bine inflorite, ateneulu nostru, acesta semintia cadiuta intr'unu pamentu rodnicu si binecuventat cu alu nostru, si care vadă fără indoiala, dupa cum dice sânt'a scripture, care la anulu treidieci, care la anulu siése dieci, care la anulu un'a sula.

Pân'atunci dicemu, ateneulu nostru va indeplini si acesta sarcina si acesta trebuinta; si prin conferintele sale, va indemnă, va sil'i, chiaru deva stă prin putintia, nu numai pre cei lenesi, dera si chiaru pre cei indaratnici a se intorce la misiunea loru.

Câtra voi mai cu séma me indreptediu junii seminaristi si alti tineri pre cari ii vadu cu placere grupati pre bancele ateneului nostru.

Voi si unii si altii semintarii, resadnicu sciintie, sperant'a si viitorulu natiunei.

Voi prea iubitii mei fii si concetatiensi, nu valenitii veniti, cátu de desu la conferintele ateneului nostru.

Veniti sa ascultati povetile profesorilor si batranilor vestri.

Povetile unor barbati, a căroru sciintia si esperintia trecute mai prin tóte fazele societătiei, neaperatu si fără cea mai mica indoiala, ca trebuiese fie multu mai mare de cátu ale vostre.

Nu ve dati lenei, veniti si veti audi, din cîndu in cîndu, si graiurile mele, rosturile unui barbatu, carele cu cátu este de mai betrânu si mai in varsta, cu atâtu este si mai indreptu si in datorie a se pune in fruntea vostre si a ve aratá legi si adevăruri, universale, perpetue, nemuritoré: adev-

ruri si legi, pre care le a intimpinat la tôle pasurile sale, in tóte treptele societătiei, amestecate in tôle actele vietiei omului, că niste necesitati neșperate, inesorabile potemu dice, inşa cu totulu salutarie si deseveritul mantuitorie.

Ascultat rosturile unui betrânu, care acumu nu mai are alta dorintia de oâtu se descepte in jumelo vostre inimi simtiamente nobile si generoase iera mai nainte de tóte, acela sublimu simtiamente pre care creatoriulu l'a insuflatu de a dreptulu in inim'a creatinnej sale, si care trebue sa priimeasca inaintea tuturor celor-lalte.

In fine veniti sa ve aratu calea adeverului calea adeveretei creditie, numai pre care de veti pasi, veti putea deveni deseveritul feliciti, veti face onore vouré insive, familiei vostre, si natiunei intregi.

INTRODUCTIUNE.

Domniloru si Dômnelor!

Datoriu a luă cuventul si a vorbit inaintea domniei vostre, despre Dumnedieu si despre principalele forme, ce a investită idea la diferitele popore, dupa obligatiunea ce amu fostu luat mai inainte, eu nu'mi voi propune a tratá obiectulu ce mi-amu alesu, unu obiectu atât de vastu si atât de seriu, nu-mi voi propune dicu alu tratá cu tóte desvoltarile, ce elu suporta intr'un'a si singura conferintia; aceea de asta sér'a.

Studiulu, ce ve presintu, asta data, 'lu consideru mai multu că introducțiune, unu peristilu a unui vastu templu, unde se ascundu cestiunile cele mai grave si cele mai fundamentale, ce au ocupat, au apitat, si fôrte desu au tulburat spiritul omenirei.

De aceea intru acesta conferintia vomu esaminá numai ide'a de Dumnedieu, considerata in sine intr'un mod abstractu, filosoficu si religiosu.

Déca provedint'a va permite a me mai afla cátu-va tempu in mijlocul Domniei vostre, si nu mi va curmá o esistintia, pre care nu o mai con-

Generalele comandante superioru alu piecei Metzului.

Coffiniers.

Cetirea acestei depesie a fostu viu aclamata de totu orasulu.

BATALIA din MARS-LA-TOUR.

Se scrie dela Metz, 17 Augustu, diariului „Francesulu“:

Mergemu spre Verdunu. Lângă acestu orasulu sa asta nescce positiuni formidabile, prussienii sprea se le ocupă înaintea noastră; comtau se le ocupă intru adeveru săra activitatea maresialului Bazaine. Renuntându la sperantia de a intrece în iutiala, sa decisera in dimineti'a din 16 a ne atacă convoirile cu bagage și căte-va escadrone de venetori, care se intorceau de la adaptore.

Pre la toti cei ce conduceau aceste trăsuri surprinse, acesti cavaleri incurcați de cai, ii coprinsa o frica ingrozitoare. Trămbitiele sună, omenii isi aruncă sacii și cele două divisiuni Verge și Bataille, din corpulu Frossard, întarite d'o brigada din corpulu Faill, ce li se aduse de la Forbach, se arunca asupr'a inimicului. Prussienii suntu dejătare asediati; bravele noastre regimete, dieciuite la Forbach, batute de tunu la Rezonvile, se slabescu. La cătiva pasi de aci sa asta generalulu Breuilu cu brigad'a sea de curiasieri din garda și de cǎrabinieri. „Descărcati!“ dice maresialulu, și cele două regimete sa rapedu cu o tromba viia. Acești omeni de feru alergu la o moarte sicura, o grindina de glontie, de bombe, de obusuri ii ucide; caii cadu in prafu, terându cu ei pre cavaleri. Sirurile sa rarescu, dera colón'a cea rapede înaintează mereu. Prussienii sa inspaimanta de atât'a bravura, stau la indoiala, sa ratragu, corpulu Frossard a scapatu! Mitailleusele noastre au avutu tempu sa sosescă și ulanii, cari urmareau pre ai nostrii, la rendulu loru fura sdrobobi.

Afara de acăt'a, maresialulu Bazaine e pretutindenea, escortă lui se arata la posturile cele mai periculoase; unu mințu despare in midilocul husarilor din Brunswick, cari suntu luati că calauze; maresialulu nu se mai vede. . . . E ore prizonieru? Buorbaki dirige bataila. Si elu asemenea e unu capitanu vitezuz. Dera Bazaine reappeare, rece și linistită că totu de un'a. Aripile prus-

siene suntu sdrobobite de nou, Canrobertu mai cu séma are se sustienă o luptă eroică, 140 tunuri și trasniā corpulu de armata și elu nu le pote opune de cătu o patra parte din numeroulor. Atunci infanteria seversiesce înmormântă de audacie și de valoare, ajunge a face perdeți egale, facendu sa inceteze foculu bateriilor prussiene. In midilocul canonadei, unu adjutant francesu ramane singur la langa bateri'a lui: oficieri, servitori, cai, toti fuseseră ucisi. Elu ia putieni cai cari scapaseră, singur i înhamă și isi scapa tunurile. Dragonii ieșu, pentru stralucita descarcatura, trei tunuri cari ne fuseseră rapite, aduceau și unu alu patrulea, care era de la inimicu.

Steinmetz și Frederic-Carol fura aruncati in padurile loru. Suntu sipte ore... obusurile plouă meren la picioarele noastre; dara cu ochiurile diamant pre Prusienii care se batu retragendu-se. Focul e mai putieni viu, mitailleusele totu isi indeplinesc teribil'e misiune, de asta data asupr'a batalionelor fugitive. Noptea inveluie cu imenselei umbre acestea câmpii săngerânde. dupa „Ro.n.“

Inscriintiare. *)

Prelegerile la gimnasiulu gr. orientalul d'aci pe a scol. 1870/71 se incepe ca 1 Sept. a. c. stilul vechiu; inscrierile inse in 24 Augustu si voru tiené pana in 3 Sept. ac. st. vechiu. Acăsta se aduce la cunoștința publică.

Bradu 17/29 Aug. 1870.

Directiunea gimnasiului gr. or. din Bradu comit. Zarandului.

Varietati.

**) (Napoleon I, acestu magistrul mare de bataie, a scrisu, in anul 1804, unui generalu alu seu urmatorele: „Nici o data sa nu dai uitarei aceste trei lucruri: intrunirea puterilor, activitatea si resolutiunea firma de a muri cu gloria. Acestea suntu cele trei principii mari ale sciintielor militare, care m'au insotit tot-d'una cu norocu la lucrarile mele.“ Se pare ca francesii au uitatu

*) Celelalte on. redactiuni a le foilor romane suntu rugate, ca se binevoiasca a primi in stimatele loru colone aceasta inscriintiare.

multă din aceste invențiuri, cari de alintrele suntu inca chiar si astazi regula si principiul batalor. Operatiunile resbelice de astazi ale francezilor arata ca comandanții supremi francesi nu au fostu fideli urmatorelor dōue principii decizionale: „conlucrarea unitara si activitate.“ Cându s'ar sculă din momentu eroului de la Austerlitz, de sigură s'ar rugină de tactică de resbelu a nepotului seu.

**) (Noi o lume bună.) — Berea Dreher a gasit un drum că sa vina din Viena la Paris. Acestu drum este prin Elveția. Undu din stabilimentele Dreher a scrisu pre usi'a sea: — Beti bere de Viena; a sa o platescă Prussia. — In sanatatea Austriei!

**) (Istoria unui „oui.“) Badenienii déjà intrasera in Hagenau, cându deodata sosi la statuinea telegrafica de acolo urmatoreia intrebare dela Strasbourg: „Suntem in buna regula? Pute se plece milita?“ Bioroul fiindu ocupat déjà de militarii germani inarmati, indata respunse: „oui.“ Preste putieni apoi si sosira dōue vagone de militari francesi, carii insa spre marea loru surprindere fura primiti de către o ceata inimică cu puscile tintite asupr'a loru.

(Conduită lui Mac-Mahon) in batalia dela Wörth eata cum o descrie unu militariu in „Progres de Lyon:“ „Ama fostu scapat! Acele batalione, cari prin unu atacu desperat tocmai acum'a scapara de nimicire său de rusinea prinsorei — aveau in fruntea loru pre Mac-Mahon. Elu si tineea manunchiul sabiei si cu pînjenii ne'ncetatu si atingea calul plin de spume, care in acăsta di era dejă alu treilea. Jachetulu seu era numai o sdrîntia, legatorea dela gătu si-a fostu perdu'o, si camesi'a lui deschiata lasă sa i se vadă pînjeni golu. Oficerii lu incungurara indata tienându-i frumu calului, lera soldatii lu salutau cu urâri entuziasme si elu intre acestea cu picioarele radiematu in scaricie si tineea privire tintite asupr'a campele de resbelu, aprindindu-si cigară si planisandu-si admirabil'a retragere. Pre la 7 ore dejă eram in pozituni tari. Aci Mac-Mahon, care din dori de diva pâna stunci statuse calare intre dōue foci si care in decursu de 13 ore vedeu pre oficerii sei cadiendu unii dupa altii, aci — dicu — acestu barbatu admirabilu, c'unu sânge rece ne mai pomenit, si aprinse din nou — cigară, etc.“

sacru astazi, de cătu in cercetarea adeverului, apoi mi propun, promitu printre serie de mai multe conferintie, a desvoltă in parte fie-care din gravele cestiuni, ce nu voiu face astă seră, de cătu a-inge.

Vomu espune pre rendu formele numerose, cele mai principale, ce acăt'a ideă a investită la difertele popore, si vomu studiu'a impreuna mai intăiu răveismu, pre care ilu vomu urmă in difertele sale transformari.

Vomu cercetă apoi aceea forma degradată ce ide'a de Dumnedieu a investită sub numirea de Felisismu, si tōte aberationile, la care ea a condusu spiritul omenscu.

Vomu abordă dupa acăt'a doctrinele streine intr'același tempu mistico si grosolan, ale Budismului si Bramismului.

Paganismulu si Idolatri'a va ocupă unu locu insemnat in studiulu nostru, si doctrinile filosofice grece, ne voru servî mai departe de transatiune la studiulu crestinismului, alu cărui isvoru, ilu vomu gasi in studiulu Mosaismului.

Mohamentanismulu, care dupa dis'a unui mare prelatu alu Franciei, n'ară si decătu o ramura a Crestinismului, va ocupă cea din urma treapta a acestei scari ideale, cu care se va si termină studiulu nostru, că sa putem apoi espune adeverat'a si sănt'a religiune a Crestinismului, si a aruncă o privire asupr'a influenței sociale de bine-facătoare a acestei sacre institutiuni si asupr'a imensului ei viitoru, a cărei tendinție nu suntu altfel, de cătu infratierea si emanciparea poporilor spre a ajunge a deveni, si a fi o turma, adeverata turma cuventătorie evangelică, si unu pastoriu, adeveratul pastoriu, cuventul, verbulu, (o logosu,) Hristosu.

Nu vomu caută dara, a insistă înaintea unui auditoriu atât de inteliginte, că aúditoriulu Aleneului asupr'a locului imensu, ce dens'a a ocupat in diversele faze de desvoltare, prin care a trecut omesirea, si asupr'a locului, ce ea ocupa chiaru si astazi, in mijlocul secolului scepticu in care traimo.

Observatoriulu atentiv si seriosu care scie sa se ridice pre deasupr'a sapteleloru accidentale si

transitorie, va gasi cestiunea religioasa in fundulu tuturor mărilor, cestiuni sociale si politice, ce agita lumea modernă.

Voiu intră dara de a dreptulu in subjectu si fără altu preambulu, voiu abordă acăt'a grava cestiune.

DESPRE DUMNEDIEU

si despre principalele forme.

Ce e investită acăt'a idea la difertele popore.

DESPRE DUMNEDIEU

PARTEA I.

Cerurile spunu marirea lui Dumnedieu si facerea mărilor lui o vesteste taru'a

Dar idu.

Cautati in susu cu ochii vostru, si vedeti cine a facut tōte acestea.

I sai'a.

Unu saptu domniloru ce apare cu evidentia observatorului, celui mai superficialu, este fără inodiala universalitatea simțimentului religiosu, celu intalnimu la tōte poporele, la tōte rasele umane, la tōte epoci, la tōte gradele de civilisatiune.

Nu s'a gasit pre surfația pamantului populare cătu de barbara, stérpa cătu de selbatica care sa nu aiba in sine unu instinctu, ce relevă intr'ensiștu simțimentul religiosu.

Ori unde s'a afaltu sănt'i pre fati'a pamantului ne dice, Leonu Mellas, nu numai intemplieri, dara si in mijlocul padurilor, pre versulu muntilor, in fondulu vâilor, si-a impodobit locuinta, in care petrece, cu cea mai stralucita abundenta, si cu tōte aceste priviri sele se indreptă neincetatu către o alta sferă.

Elu a ajunsu sa sia stăpânul alu naturii visibile si marginite, si este setosu de o natura invizibila si fără margini.

Ide'a despre existența lui Dumnedieu ne dice, Ernest Lutard, are radacinele ei adâncu intiparite in natura nostra, intre noi si Dumnedieu este, exista unu legământ de rudenie nascutu chiaru in natura nostra; precum legamentul asocierii, unirei, intre sănt'i este glasulu săngelui, asemenea legamentului intre noi cu Dumnedieu este tendința aceea, ce atrage necontentul susținutul nostru către creatorulu seu, către Dumnedieu.

Notiunea despre Dumnedieu ne dice Barthélemy Saint Hilaire, mai multă său mai putieni simtită, eclatata, o gasită in totudé-un'a la tōte poporele, la tōte gradurile de civilisatiune, dela celu mai insim'u pâna la celu mai inaltu.

(Va urmă.)

Si chiaru in diversele stări ale vietiei noastre

** (Cu manusi albe.) Unu omien alu nostru care sosește din Mulhouse ne relatează acăsta : La gar'a dela Verneuil în timpul unei opriri de 10 minute vorbeam cu unu june locotenent din gard'a mobile care privea cu interesu unu micu cartonu misteriosu ce avea în mâna : Ce este acăsta ? — întrebai pre junele meu companionu de voiaj. — Suntu nisec manusi. — Manusi. — Manusi de pele de cerbu ? — Así ! manusi de pele de cara — Nu cumva ai sa pui manusi glase că sa bali pre prussieni ? — Nu, ci spre a face sa dantiese prussiencele la Berlinu. Ori suntemu francesi ori nu mai suntemu.

** (Despre principii de Orlean și) unu diariu francesu publica unu dialogu, care avu locu în anulu trecutu între unul din ei si unu diaristu francesu. „Monseigneur—dise diaristulu—a fostu odata unu uriesu, care voiá sa vada lumea, deci plecă în calatorie. Dupa ce elu umblă tota diu'a, trase la o crâsma, dar nu se putu culca, eaci patul era prea scurtu. In alta di obositu plecă mai departe dura seara earasi o pati ca'n diao bin náint. Sa ne ducem iér' acolo, de unde plecaramu !—isi dise atunci elu.—Eu suntu prea mare pentru tiér'a acăsta." Si elu se rentorse, mangainduse cu ide'a marimei sale. Acestu uriasu esti d-ta, Monseigneure; ce e dreptu, este unu patu în Francia, in care te-ai putea culcă si Serenitatea ta, insa acel'a deja e ocupat. Celelalte paturi nu convinu taliei Serenitatatiei tale !"—Principlele respunse surindu : „Se pote!"

Nr. 245. 1870.

Concursu.

Ameșuratu conclusului adunarei generale a Asociatiunei trans. pentru literatur'a si cultur'a poporului romanu; tenuite in 8-10 Augustu c. n. a. c. la Nasaudu p. XIV. cum si decisiunei Comit. Asoc. trne aduse in siedint'a de astadi, se publica prin acăsta concursu la următoiele stipendie si ajutorie.

1. la unu stipendiu de 300 fl. v. a. pentru unu technicu, usuato pana acum'a de Nicolae Galu, carele pana acum'a n'a satisfacutu conditiunei de a se legitimá la comitetu despre progresulu in studie pre anulu scol. 1869/70.

2. la döue stipendii de côte 50 fl. pentru doi gimnasiisti.

3. la unu stipendiu de 50 fl. v. a. destinat pentru unu studente la scola reale.

4. la döue ajutorie de côte 50 fl. v. a. pentru doi sodali, carii au ajunsu a se face maestri si in urm'a

5. la patru ajutorie de côte 25 fl. v. a. pentru invetiaciei de meseria, carii au ajunsu a se face sodali.

Terminulu concursului pentru stipendiala de sub posit. 1. se desighe pre 20 Septembre c. n. a. c. iér' pentru stipendiele si ajutoriile de sub posit. 2. 3. 4. si 5 se desighe pre 1-a Octobre c. n. a. c.

Concurrentii la stipendiele de sub pos. 12. si 3. au de a asterne la subscrisulu comitetu pana la terminii mai susu indigitali :

- a) testimoniu de botezu,
- b) leetimoniu scolasticu de pre an. scol. 1869 si 70.
- c) testimoniu de paupertate.

Dela concurrentii la ajutoriile de sub pos. 4, pre langa atestatulu de botezu se cere sa se legitimeze cu atestatul demnu de credintia despre invetierea respectivei meserie asia, că s'o pote purta de sene, precum si despre concesiunea la aceea.

Iér' dela concurrentii la ajutoriile de sub pos. 5. pre langa atestatul de botezu se cere adeverint'a dela maestrui respectivu despre desteritatea in meseria, cu care s'au ocupat si despre harnici'a de a se face sodali.

Totu odata se aduce la cunoștin'a celor alți stipendiati ai Asociatiunei tne. si anume : Ionu Marcusiu, Petru Em. Prodanu, Stefanu Chirila si Nicolae Fogarasiu, carii au documentatua deja progresulu in studie, pre anulu scol. trecutu, dupa care au meritatu a fi sustinutu in usuarea stipendiilor si pre anulu scolasticu 1870/71. că la tempulu seu, sa documenteza la Comitetu inmatric-

cularea loru la respectivele institute, căci din contra stipendialelor se vor considera de vacante. *)

Sabiu in 31 Augustu 1870. c. n.

Comitetul Asociatiunei transilvane pentru literatur'a si cultur'a poporului romanu.

(59-1).

Nr. Asoc. 245—1870:

Concursu.

Amesuratu conclusului adunarei generale a Asociatiunei tne. tenuete la Naseudu in 8—10 Augustu c. n. a. c. p. XIV. cum si decisiunei comitetului aduse in siedint'a de astadi, se publica prin acăsta concursu la döue premie de côte 25 fl. v. a. destinate pentru acel'a, carii voru dovedi, ca au presutu celu putienu 200 altoi prinsi. Terminulu concursului sa desighe pre 1-a Octobre c. n. 1870.

Concurrentii respectivi au de azi tramite la subscrisulu comitetu pana la terminulu mai susu insemnatu, concursele loru provedinte cu documentele recerate si anume: cu adeverint'a din partea parochului locale si a protopopului respectivu despre presirea cu succesu a aceloru altoi. Si déca protopopulu respectivu din intemplant, n'aru si membru alu Asociatiunei, atunci se aréte adeverint'a, afara din partea parochului locale si dela protopopulu celu de mai aprope, carele este membru alu asociatiunei.

Sabi iu in 31 Augustu c. n. 1870.

Comitetul asociatiunei transilvane pentru literatur'a româna si cultur'a poporului român.

(58-1)

Nr. 98. 1870.

Concursu.

Pentru ocuparea postului invetatorescu la scol'a româna gr-orientale din Luncoiu de josu cu Scrof'a se deschide prin acăsta concursu pana la 14 Septembre a. c.

Salariul impreunat cu acestu postu e in bani gata 200 fl. v. a. cuartiru si lemne de focu.

Doritorii de a ocupă acestu postu invetatorescu sa documenteze studiile percorse, ca suntu români de religiunea gr-orientale, teologi seu pedagogi absoluti din institutulu archidiecesanu pedagogico-teologicu din Sabiu, si ca pán' acum au avutu purtare morale buna si nepatata.

Concusele instruite cu documentele necesari suntu de a se adresá pana la terminulu indicatu inspectoratului scolariu districtuale.

B radu 14 Augustu 1870.

Inspectoratul districtuale alu scóelor romane gr. orientale din Protopresbiteratulu Zarandului.

(60-1)

Concursu.

Pentru ocuparea postului invetatorescu la scol'a româna gr-or. din comun'a Bongardu Scaunulu Sabiuului, se scrie prin acăsta concursu pana la 15 Septembre a. c. st. v.

Emolumintele impreunate cu acăsta statiu se suntu in bani gata 90 fl. v. a., unu pamencioru de agru in marime ca de un'a galeata, gradina de legumi, cuartiru liberu si lemne de focu.

Concurrentii voru avea de a-si instruá concusele loru : a) cu atestatul de botezu ca suntu de religiunea gr-or. b) atestatul despre portarea morale si qualificatiune, c) ca au absolvutu cursulu pedagogicu in institutulu Archidiecesanu gr-or. din Sabiu, si ca sciu cantârile bisericesci si tipiculu.

Concusele suntu de a se adresá prin Scaunulu protopopului II-lea alu Sabiuului, comitetului parochiale locale pana la terminulu presipu.

Bongardu in 17 Augustu 1870.

Comitetul parochiale gr-or.

Teodore Necsi'a

56-2

Preotulu locale co' presiedinte.

Toma Ciora Ioanu Dordé.

membri ai comitetului.

Nr. 440. 1870.

Concursu.

Pentru ocuparea a doue posturi invetatorescu

*) Celelalte diuare romane inca suntu rogate a reproduce acestu concursu.

resp. a postului de Directoru la scol'a capitala normala din Opidulu Rasinaru se scrie prin acesta din partea subscrisei Eforie concursu!

Emolumintele suntu 350 fl. v. a. pentru invetatoriu, 450 fl. v. a. pentru postulu de Directoru, relutu de lemne si cuartiru.

Doritorii de a occupa amintitele posturi invetatoresci — insruindu petiunile loru cu documentele prescrise precum : Estrasulu de botezu, atestatul despre absolvarea celor 4 clase gimnasiale, atestatul despre absolvarea cursului pedagogicu teologicu, atestatul despre qualificatiune-suntu avisali ale trimite subscrisei Eforie scolară pana in 25 Augustu st. v.

Resinari 20 Iuliu 1870.

Oficiul Comunalu ca Eforie scolară.

(57-3)

Concursu.

La scol'a popolare elementara gr-or. din Helchiu a devenit vacante postul invetatorescu, cu care este impreunat unu salariu anual de 168 fl. v. a.

Doritorii de a ocupă acăsta statiu se adresă celu multu pana in 28 Augustu a. c. cu concursurile loru inzistrate cu documentele insu prescrise despre qualificatiunea si purtarea loru morale si politica — către preaonoratulu domnu protopop I alu Brasiovului Iosif Baracu in Brasovu. Helchiu 7 Augustu 1870.

Comitetul parochiale gr-or. din Helchiu.

Ioane Craioveanu

58-3

Nr. 114. 1870.

Concursu.

Pentru ocuparea statiu de invetatoriu, de clasa II-a respective a III-a la scol'a greco-orientala, din comun'a Bellen districtulu Fogarasiului, se deschide prin acăsta concursu. Cu terminu pana la 28 Augustu st. v. a. c.

Salariul anual impreunat cu postul acesta este 250 fl. v. a. c. orul liberu, cu o pivnitia, o gradina de legumi, cum si lemnele trebuinciose de focu.

Doritorii de a ocupă statiu de invetatorésca ; au sa documenteze, ca au absolvutu celu putienu — patru clase gimnasiale, si cursulu teologicu-pedagogicu, si ca pre langa limb'a materna, au si cunoștin'a limbelor germana, si magiara.

Petiunile insotite de documentele necesarei, au a se asterne scaunului protopresbiteralu gr-or. alu tractului I, alu Fogarasiului, pana la terminalu susuaratatu.

Fagarasiu 22 Iuliu 1870.

Petru Popescu

Protopopu.

55-3

Concursu.

La scol'a principale-normale gr-or. din Satungu se afla unu postu vacante de invetatoriu cu alariu anuale de 226 fl. v. a. si cu prospect de multirea salariului.

Doritorii de a ocupă acăsta statiu invetatoresca sa-si tramita pana la 30 Augustu a. c. st. v. la preaonoratulu domnu protopopu I alu Brasiovului Iosif Baracu in Brasovu pre langa petiunile loru :

1. Atestatul de botezu ca suntu de relegea gr. or.

2. Testimoniile scolastice ca au absolvutu celu pucinu gimnasiulu mica si cursulu pedagogico-teologicu cu succesu bunu.

3. Atestatul despre purtarea loru morale si politica dela diregatoria comunale respectiva.

Concurintelui celui mai aptu i se va da preferinta.

Satulungu 7 Augustu 1870.

Eforie scolii capitale-normale ort. res. din Satulungu.

Radu Popa si Irimie Verzea

Parochi.

56-3

Burs'a de Vien'a.

Din 22 Augustu (3 Sept.) 1870.	
Metalicile 5%	56 85
Imprumut. nat. 5%	66 35
Actie de banca	700
Argintulu	122 50
Galbinulu	5 88